

انواع درمانهای رایج شپش سر در ایران

جدول ۱: برخی فرمولاسیون‌های رایج در بازار دارویی ایران

نام محصول	ماده‌ی مؤثره	حجم (CC)
شامپو آنتی‌لایس هگور	دی‌فن‌وتترین ۰٫۲۳٪ + استیک اسید	۱۵۰
شامپو پرمترین	پرمترین ۱٪	۶۰
لوسیون لیندان	گامابنزن هگزاکلرید ۱٪	۶۰
لوسیون دایلیس	دایمیتیکون ۴٪	۶۰
محلول نولایس	روغن اکالیپتوس، بنزیل الکل	۲۰۰
شامپو استاپ لایس	روغن درخت چای، آلوئه‌ورا، دی‌پنتول	۲۵۰
شامپو نلا	روغن بادام شیرین، جوجوبا، زئامایس، بوگات	۱۲۰
شامپو پاراسیدوز	روغن‌های گیاهی	۲۰۰



شامپو نلا (گیاهی)



شامپو پرمترین



شامپو لیندان



شامپو آنتی لایس هگور



شامپو پاراسیدوز



شامپو استاپ لایس



محلول نولایس



لوسیون دایمتیکون

توضیحات :

۱. شامپو آنتی لایس هگور: حاوی دی فنوترین ۰/۲۳٪، ماده‌ی مؤثره از خانواده‌ی Pyrethroid و حاوی اسید استیک، به منظور از بین بردن اتصالات تخم شپش از مو است^{۱۱}. این محصول وارداتی بوده و در حجم ۱۵۰ سی سی به بازار عرضه می شود.
۲. شامپو پرمترین: از دسته‌ی pyrethroidها بوده و با مهار ورود یون‌های سدیم از طریق کانال‌های غشای سلول‌های عصبی در انگل‌ها باعث عقب ماندگی و به این ترتیب فلج و مرگ شپش می شود^{۱۲}. این محصول در حجم ۶۰ سی سی تولید گردیده و دو نوع بدون شانه و شانه دار دارد. نوع شانه دار آن، حاوی شانه‌ی پلاستیکی می باشد.
۳. لوسیون لیندان: این دارو به طور مستقیم توسط انگل‌ها و تخم‌ها جذب می شود، سیستم عصبی را تحریک می کند و باعث تشنج و مرگ سلول‌های انگلی می شود^{۱۳}. در منابع، استفاده‌ی موضعی از لیندان به دلیل عوارض جانبی، دیگر جایگاهی ندارد؛ با این وجود لوسیون لیندان با ماده‌ی مؤثره‌ی گاما بنزن هگزا کلراید در حجم‌های ۶۰ سی سی به بازار عرضه می شود و البته این محصول دارای شانه نیست.
۴. لوسیون دایلیس: این فرآورده در اصل یک non-pesticide بر پایه‌ی سیلیکون است. این ماده با اختلال در تنظیم مایعات در شپش سبب از بین

رفتن آن می‌شود^{۱۳}. این محصول با ماده‌ی مؤثره‌ی دایمتیکون در حجم‌های ۶۰ سی‌سی در بازار دارویی موجود است و دارای شانه نیست و بوی شیمیایی تند و زننده‌ای دارد.

۵. فرمولاسیون‌های گیاهی: این فرمولاسیون‌ها اغلب با مکانیسم خفگی منجر به مرگ شپش می‌شوند. از جمله فرمولاسیون‌های گیاهی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- محلول نولایس: در حجم ۲۰۰ سی‌سی به همراه کلاه و شانه‌ی فلزی به بازار عرضه می‌شود. محصول نولایس به‌عنوان جدیدترین فرمولاسیون موجود در بازار، حاوی عصاره‌ی هیدروآلکلی اکالیپتوس است که برخی ترکیبات آن از جمله مونوترپن‌نوئیدها و مشتقات تترا لین، برای شپش سمی بوده و بدون ایجاد مقاومت دارویی منجر به تخریب سیستم عصبی و از بین رفتن آن‌ها می‌شود. یکی دیگر از مزیت‌های این محصول نسبت به سایر، داشتن کلاه قابل شست‌وشو و شانه‌ی مخصوص فلزی ذره‌بین‌دار است. حجم محلول نیز در حدی است که افراد با موی بلند یا افراد یک ختاوده به‌راحتی می‌توانند از یک بطری در طول دوره‌ی درمان استفاده کنند.
- پاراسیدوز، فرمولاسیونی حاوی روغن‌های

گیاهی با حجم ۲۰۰ سی‌سی در بازار موجود است. این محصول نیز حاوی کلاه پلاستیکی جهت پوشاندن سر بعد از استفاده از شامپو است.

- شامپوی تلا نیز متشکل از روغن‌های گیاهی مثل روغن بادام شیرین، روغن جوجوبا، روغن بوگات موت و روغن زئامایس بوده و در حجم ۱۲۰ سی‌سی به همراه شانه‌ی پلاستیکی به بازار ایران عرضه می‌شود.

- stop lice حاوی روغن درخت چای، آلوئه‌ورا، دی‌پنتول و ... در حجم ۲۵۰ سی‌سی با شانه‌ی پلاستیکی در بازار ایران موجود است.

نتیجه اینکه مواد شپش‌کش و شانه‌زدن، هیچ یک به‌تنهایی مثرتر واقع نمی‌شوند معمولاً تلفیقی از دو روش برای مبارزه توصیه می‌شود. فراورده‌های با پایه‌ی گیاهی دارای سمیت بسیار پایین‌تر نسبت به ترکیبات شیمیایی می‌باشند و این‌گونه محصولات در کودکان بالای ۶ ماه به‌دلیل عوارض کم، قابلیت استفاده دارد و این نکته حائز اهمیت است. به‌دلیل اثربخشی کم ترکیبات شیمیایی روی تخم شپش و به جهت ایجاد حس خوب پاک‌سازی سر از شپش و تخم آن در دوران آلودگی، استفاده از شانه‌های مخصوص شپش‌داری استیل ضدزنگ توصیه می‌شود.

منبع :

احمدنصرالهی سامان، دانشمند بهناز، کاشانی نجوا. مروری بر درمان های رایج شپش سر. پوست و زیبایی 1397. [Internet]. 3)9
. Available from: <https://sid.ir/paper/408194/fa219-225>:(